

Naročnina za kraljevino
SHS
Mesečno 15 D. Letno 180 D.

Inozemstvo:
Mesečno 20 D. Letno 240 D.

Oglasi: enostolpna m m vrsta za
mikrat 50 para, večkrat popust

JUGOSLAV

Vseučiliški knjižnici
v Ljubljani.

Obvezni izvod,
poštne prosto.

Uredništvo:
1/I. Telefon 360.
rava:
Telefon 44.
se ne vračajo.
je priložiti znamke
za odgovor.

Pred zaključkom genov. konference

NADALJEVANJE GENOVSKO KONFERENCE V HAAGU. — ZAOSTALA VPRAŠANJA BO REŠEVAL OŽJI ODBOR.

Genova, 15. maja. (Izv.) Izjava držav, ki so podpisale vabilo h genovski gospodarski konferenci in ki se danes predloži pol. komisiji v odboru, se mora izpolniti kakor sledi: 1. Zastopniki vseh držav, ki so bile zastopane na mednarodni gospodarski konferenci v Genovi, se sestanejo dne 15. junija t. l. v Haagu in izvolijo tamkaj do 26. junija ožji odbor. One države, ki bodo zastopane v ožjem odboru, imenujejo do 26. junija svoje izvedence. 2. Ta ožji odbor mora svoje predloge izgotoviti v treh mesecih. Države, ki so bile zastopane na genovski konferenci, bodo imele mesec dni časa, da sklepajo o predlogih tega odbora.

Genova, 15. maja. (Izv.) Čičerin je poslal Schanzerju noto, v kateri protestira proti temu, da ni bil noben ruski delegat pripuščen h komisiji strokovnjakov in proti temu, da bi se v komisiji zastopane države obvezale, da ne sklenejo nobene posebne pogodbe z Rusijo. Ruska nota zahteva končno, naj se skliče politična komisija in da se ruski delegaciji priložnost, da razloži svoje težnje. — Ko je bila ta nota sestavljena, še ni ruska delegacija vedela za sklepe, ki so jih danes sprejele sklicujoče države.

Genova, 15. maja. (Izv.) Po predlogu sklicujočih držav za konferenco strokovnjakov, ki naj se sestane v Haagu, ne bo oviralo dejstvo, da se ena vlada brani udeležiti se je, otvoritve komisije s strani drugih držav. Ako se tekom treh mesecev po 26. juniju ne predloži noben definitiven predlog, ali ako interesirane vlade ne sprejmejo stavljenih predlogov tekom naslednjega meseca, ima vsaka vlada pravico sklepati s sovjetsko Rusijo posebne dogovore glede vprašanja dolgov, zasebne lastnine in kreditov. Da se zagotovi mirni potek delovanja konference in da se obnovi obojestransko zaupanje,

se bodo sklenili dogovori med sovjetsko Rusijo in drugimi državami, da se prepreči vsak napad na obojestransko ozemlje in vsaka propaganda, ki stremi po prevratu.

Genova, 15. maja. (Izv.) Sejo politične podkomisije je danes otvoril predsednik Facta ob enajstih dopoldne. Poročal je o dolgem porazgovoru, ki ga je imel pred otvoritvijo seje s Čičerinom. Prosil je, naj se o tem otvori debata. Poljski zunanji minister Skirmunt je izjavil, da je vprašanje mej med Rusijo in Poljsko že urejeno z riško pogodbo in da se torej more govoriti le o fiktivnih mejah. Rumunski ministrski predsednik Bratianu je izrazil željo, naj se v odgovor na rusko noto sprejme določba, po kateri naj se Rusija obveže, da bo povrnila denar, ki ga je Rumunija deponirala v Moskvi. Švicarski delegat Motta je predlagal, naj se stališče Nemčije natančneje določi sprito omejene garancijske pogodbe. Predsednik francoske delegacije Barthou je odgovoril, da se je Nemčija z rapali, pogodbo sama izločila. Sicer pa je Nemčija v zmislu člena 10 pogodbe o zvezi narodov, ki ga je sprejela z versaillesko mirovno pogodbo, dolžna vzdrževati se vsakega napada. Bilo bi nevarno, ako bi se ta trajna obveznost nanovo sprejela kot omejena. Motta je nato ugotovil, da je Treuga Dei zgolj ureditev pogajanj z Rusijo in da se ne tiče pogodbe o zvezi narodov. — Nato je podkomisija soglasno sprejela načrt note, ki naj se pošlje ruski delegaciji in je sklenila, naj se jutri dopoldne obrzdi plenarna seja komisije. Barthou je izjavil, da se ne bo udeležil te plenarne seje politične podkomisije, ker Francija ni pristala na noto z dne 2. maja in ker noče, da bi jo vezal izid ruskega odgovora na to noto. — Na jutrišnji seji komisije, katere se udeležijo tudi Rusi, bodo vprašali rusko delegacijo, ali sprejme njihove predloge.

Prepoved političnih pogodb z Rusijo.

Genova, 15. maja. (Izv.) V pismu, ki ga je Čičerin poslal italijanskemu ministru za zunanje stvari Schanzerju, se čudi ruska delegacija, da jo niso povabile, naj pove svoje mnenje o predlogih, ki jih je stavila v svojem odgovoru na spomenico zaveznikov z dne 2. maja. Izključitev Rusov iz razprav komisije jemljejo njenemu delovanju vsak objektivni značaj in vsako moralno silo ne samo v očeh ruskega naroda, ampak tudi v očeh vsega nepristranskega javnega mnenja. — Sklep, ki obvezuje države, da ne sklenejo nikake pogodbe z Rusijo, dokler trajajo razprave konference, bi poleg tega, ako se ta prepoved nanaša samo na politične pogodbe, pomenjal novo prikrito blokado, naperjeno zoper interese ruskega naroda, ki bi moral v tem sklepu videti le nov čin sovražnosti zoper njegov politični obstoj in njegove življenske interese. Ruska delegacija mora znova z obžalovanjem ugotoviti, da se vsakokrat, ko je kak odgovor med Rusijo in drugimi državami blizu sklepa, najde katera teh držav, ki stavlja svoje koristi nad interese Evrope in mira, in skuša preprečiti skupna stremeljenja. Skuša tudi priversti razmerje med Rusijo in ostalimi državami zopet na ono točko, na kateri se je nahajala pred otvoritvijo genovske konference. Ruska delegacija smatra za svojo dolžnost, zahtevati neposredno sklicanje politične komisije, da more tam razložiti svoje predloge glede ustanovitve skupne komisije.

roda, ki bi moral v tem sklepu videti le nov čin sovražnosti zoper njegov politični obstoj in njegove življenske interese. Ruska delegacija mora znova z obžalovanjem ugotoviti, da se vsakokrat, ko je kak odgovor med Rusijo in drugimi državami blizu sklepa, najde katera teh držav, ki stavlja svoje koristi nad interese Evrope in mira, in skuša preprečiti skupna stremeljenja. Skuša tudi priversti razmerje med Rusijo in ostalimi državami zopet na ono točko, na kateri se je nahajala pred otvoritvijo genovske konference. Ruska delegacija smatra za svojo dolžnost, zahtevati neposredno sklicanje politične komisije, da more tam razložiti svoje predloge glede ustanovitve skupne komisije.

Iz seje ministerskega sveta.

Beograd, 15. maja. (Izv.) O večerajšnji seji ministerskega sveta je bil izdan nastopni uradni komunikat: Seja ministerskega sveta je trajala od 6.30 do 8.30 zvečer. Najprej so se prečitale brzojavke, ki so dosele iz Genove, nato pa so se izdelala navodila za našo delegacijo na konferenci v Genovi. Minister za notranje stvari dr. Marinković je poročal o položaju v državi. Sklenilo se je, da se dovoli vsem uradnikom, ki

so sokoli, dopust, da se morejo udeležiti vsesokolskega zleta v Ljubljani, ki se priredi v avgustu t. l. Udruženju jugoslovenskih inženjerjev so dovolili znesek 70.000 dinarjev za prireditve kongresa, ki se vrši 22. t. m. v Sarajevu. Potem je ministrski svet razpravljal o razdelitvi materiala, ki ga dobi naša država na račun vojne odškodnine iz Nemčije. Končno so razpravljali tudi o uradniški pragmatiki.

NAMESTNIK HRIBAR V BEOGRADU.

Beograd, 15. maja. (Izv.) Včeraj je semkaj dospel pokrajinski namestnik za Slovenijo Ivan Hribar in je takoj po svojem prihodu posetil ministra za notranje stvari dr. Marinkovića. Z njim je razpravljal o vsesokolskem zletu v Ljubljani, ki se vrši avgusta meseca. Nato je posetil ministra dvora Jankovića in imel z njim daljši porazgovor.

KRALJ SE UDELEŽI VSESOKOLSKEGA ZLETA.

Beograd, 15. maja. (Izv.) Kralj Aleksander je v nedeljo popoldne sprejel deputacijo Sokolov. V odposlanstvu so bili starosta Jugoslovenskega sokolskega saveza dr. Vladimir Ravulhar, polkovnik Pero Lazarević in starosta beogradske župe sokolske Momir Korunović. Vlada se je zelo zanimala za razmere v sokolstvu in je obljubil, da se bo udeležil vsesokolskega zleta v Ljubljani.

VLADNI NAČRT VOLILNEGA ZAKONA.

Beograd, 15. maja. (Izv.) Pododsek zakonodajnega odbora je na današnji seji sprejel nekaj izprememb vladnega načrta o volilnem zakonu. Glede 4. poglavja prvega dela in §§ 35 in 80, ki so v zvezi z novim volilnim redom in ki jih je predlagala vlada se je razprava odgodila, da se načrt dotika in razdeli članom pododseka v nadaljnjo proučitev.

KUMANUDI PROTI ŠPEKULATIVNIM BANKAM.

Beograd, 15. maja. (Izv.) Finančni minister dr. Kumanudi je naročil odseku Narodne banke, naj mu naznani vse one banke, ki se ne ravna v zmislu njegovega pravilnika o prometu z devizami in valutami, da jih more kaznovati po § 27 tega pravilnika.

PRAŠKI ŽUPAN PRI OTVORITVI ZAGREBSKEGA ZBORA.

Zagreb, 15. maja. (Izv.) Listi poročajo, da se bo otvoritve Zagrebačkega zbora, ki se vrši začetkom junija, udeležil tudi praški župan dr. Baxa. Z njim pridejo v Zagreb tudi zastopniki raznih čehoslov. industrijastopniki raznih čehoslov. industrijastopniki in drugih podjetij.

VOLITVE V FRANCIJI.

Pariz, 15. maja. (Izv.) V vseh okrožjih razven seinskoga so se včeraj vršile volitve. Po doslej znanih rezultatih so dobili konservativci 113 glasov (izguba 3 glasove), republikanci 401 glas (izguba 10 glasov), radikalci, socialistični radikalci in socialistični republikanci 423 glasov (pridobili 2 glasova), zdrženi socialisti 42 glasov (pridobili 5 glasov), komunisti 16 glasov (pridobili 6 glasov). Po dosedanjih poročilih bo treba 129 ožjih volitev.

ARETACIJE SVEČENIKOV V RUSIJI.

Moskva, 15. maja. (Izv.) Iz Irkutska poročajo: Policija je aretirala škofa v Irkutsku, kakor tudi devet njegovih prijateljev radi tega, ker so pripadali k črnosotencem.

ŠTEVILKE O GLADU V RUSIJI.

Harkov, 15. maja. (Izv.) Iz onih pokrajin Ukrajine, kjer divja lakota, prihajajo nastopna poročila: Gladuje 1.100.000 ljudi, torej nad 90% tamokšnje prebivalstva. Od 500.000 otrok jih gladuje 470.000. Samomori silno naraščajo. Bolnice so prenapolnjene.

Borzna poročila.

Curih, 15. maja. Berlin 1.82, Newyork 520, London 23.17, Pariz 47.625, Milan 27.475, Praga 10, Budimpešta 0.67, Zagreb 1.875, Varšava 0.13, Dunaj 0.0575, avstrijske krone 0.05875.

Berlin, 15. maja. Dunaj 2.95, Budimpešta 37.40, Milan 1503.10, Praga 549.05, London 1272.90, Newyork 285.85, Curih 5493.10.

Praga, 15. maja. (Izv.) Dunaj 0.43, Berlin 18.20, Rim 275.50, Budimpešta 6.60, Pariz 477.75, London 332.25, Newyork 51.95, Curih 1008, avstrijske krone 0.48, italijanske lire 272.50.

Zagreb, 15. maja. (Izv.) Devize: Berlin 23.50—24, Bukarešta 48—49, Milan 357—359, (ček) 0—385, London 300—302, (ček) 295—0, Pariz 600—612, Praga 131—133, Svica 1290—1300, Dunaj 0.70—0.75, Budimpešta 8.90—9, Newyork (ček) 66—67, Valute: Ameriški dolarji 65.66, francoski franki 600—0, napoleonidori 200—0, nemške marke 25.50—26, romunski lei 50—50.50.

„Slovenski Narod“ in republika.

Predzadnjo soboto smo prinesli članek, v katerem smo kot kronisti ugotovili, da se republikansko gibanje med širokimi plastmi naroda vedno bolj širi. Takoj drugi dan je padel po nas »Slovenski Narod« v svojih dnevnikih vesteh in nas je napadal cel prihodnji teden, dokler ni dosegel svoje napadalne kulminacije zadnjo soboto v ldijsko-osebne pamfletu pod naslovom »Republikanci«.

Najprej povemo »Slovenskemu Narodu«, da smo neodvisen in političen list, torej ni samo naša pravica ampak naravnost naša dolžnost nasproti čitateljem, da jih informiramo o vseh pojavih političnega življenja, pa naj so ti pojavi potem monarhističnega ali republikanskega značaja. In ker smo neodvisen list, menda ne bo »Slovenski Narod« kar naenkrat zahteval, da nosimo svoje članke njemu v aprobacijo. Toliko o tem.

Glede članka samega rečemo to-le: Mi smo konstatirali suho dejstvo, da se republikansko gibanje pri nas širi, nismo pa izrekli (pa ne iz strahu pred »Slovenskim Narodom«) prav nobene vrednostne sodbe glede tega gibanja, ker se nam zdi to nesmisel. Pristavili pa smo, da leži mnogo vzroka temu gibanju v pogrešeni vladni politiki. In ker »Narod« podpira in zagovarja sedanjo vladno politiko, naj opravi na skrivnem sam s svojo vestjo, kakor ve in zna. S tem bi bila z naše strani stvar končana, da ni »Narod« ubral v svojem uvodnem pamfletu pot, kjer mu moramo jako decidirano reči: stoj!

»Slovenski Narod« je v zadnjem času, odkar ga ne kontrolira več dr. Tavčar, naravnost že prekosil »Jutro« v osebnih polemikah in drži korak z »Domovino«, tako da se je jako bati, da se bo na koncu zasilal v smrtdljive pristane nekdajega »Ponedeljka« žalostnega in sramotnega spomina. In to bi bilo skoro škoda.

Sobotni uvodničar-pamfletist, ki se mu sicer pozna, da je bolj vajen nemškega kot slovenskega jezika (ali morda nobenega?) razmeta po vrstah pamfleta razna imena kakor smrtdljive ocvirke po slebi juhi in servira kot desert še trditve, da so si izmislili republikansko gibanje — pijanci!

Ker vemo, kje ga pravzaprav tišči čevlji, ga moramo najprej odkritosrčno potolažiti: nič naj se ne boji, tudi če narašča republikansko gibanje, — na kraljevo poroko gre lahko brez vseh skrbi!

Glede pijancev smo mi mnenja, da naj pijejo za svoj denar, dokler dopušča država gostilniške koncesije, dasi bi prav radi zvedeli (do zdaj nam je bilo namreč to neznano), odkod ima »Narod« informacijo, da so republikanci — pijanci. Ker bomo lepo počakali odgovora, ne maramo namigavati, da prihaja informacija morda od »Figovca« ali iz »Kalone Zvezde«, kjer ni do sedaj nič znano o republikanskem gibanju. Mislimo, da se razumemo, kakor se razumemo glede tega: če pravi »Narod«, da nekateri menjavajo svoje prepričanje, misli s tem, da so prenehali biti demokrati. Beseda je nekoliko dvoumna, zato jo razložimo: prenehali so biti pristaši demokratske stranke, ostali pa so nadalje demokrati, in če izstopajo iz demokratske stranke, je to najboljša sprječevalo za njih demokratizem.

S tem smo za sedaj povedali vser, kar je bilo potrebno, in upamo, da ne bo »Narod« zahteval nadaljnjih pojasnil. Če jih bo, mu bomo seveda drage volje na razpolago.

Samo še en svet bi dali »Slovenskemu Narodu«: v prihodnje naj polemizira z idejami ne pa z osebami. Ta posel naj prepusti »Domovini« in zlasti »Jutru«, ki ima za to posebno rubriko in posebnega redakterja. Kajti kakor se nam stodi osebna gonja, bi nas znal »Narod« in njegova žlahta nazadnje vendarle prisiliti do tega, da bi v obrambo porabili enako orožje. In če pride enkrat do tega, se ne bomo ustavili niti pri zgubljenih društvenih zastavah. Zato raje: pame!

Seja hrvatskega bloka.

PROTEST PROTI OBREMENTVI HRVATSKE Z AMERIŠKIM POSOJLOM. — PARCELACIJA BREZ USTAVNIH ČINITELJEV. — NARODNE MANJŠINE. — SLOVENSKI REPUBLIKANCI.

Zagreb, 15. maja. (Izv.) Poslanci hrvatskega bloka so imeli predvečernjši sejo, o kateri prinaša današnji »Hrvat« tale komunikat: Seje se je udeležilo 41 poslancev. Predsednik Stjepan Radić je imel daljši govor o političnem položaju v Evropi in v naši državi. O tem predmetu se je razvila daljša debata. Predlagane so bile tri resolucije, katere so poslanci soglasno sprejeli. Prva resolucija se tiče posojila, ki ga namestnik beogradskega vladarja z ameriškiimi tvrdkami. Hrvatski blok najostreje protestira proti temu, da bi vlada hotela s tem posojilom obremeniti Hrvatsko. Resolucija sploh žigosa vso slabo finančno gospodarstvo beogradske vlade, zlasti davke in obdavčenje vojnih dobičkov, ki naj bi imelo veljavnost tudi za nazaj. Druga resolucija protestira proti parcelaciji Hrvatske. Veli, da so parcelacijo izvedli štirje oligarhi Pašić,

Pribečević, Marinković in Trifković brez privolenja parlamenta in brez podpisa kralja. Ako bi srbske politične stranke privolile, da beogradska vlada izvede ta zakon, — zakon, ki vbi sprejet brez privolenja obeh ustavnih činiteljev — potem ne bodo zastopniki hrvatskega bloka v bodoče sploh več govorili z nobenim srbskim politikom, pri čemer o kakem pogajanju seveda sploh ne more biti govora. Tretja resolucija razpravlja o razmerju med hrvatskim blokom in narodnimi manjšinami, zlasti do Nemcev, Madžarov, Turkov in Arnavtov. Na seji se je razpravljalo tudi o republikanskem gibanju v Sloveniji in o razmerah v Črni gori in Makedoniji. — Doznava se, da je bil isti dan, ko so zborovali poslanci hrvatskega bloka, v Zagrebu tudi vodja republikanskega gibanja v Sloveniji dr. Novčan.

Pogajanja za posojilo brez konca

Beograd, 15. maja. (Izv.) Današnje »Novosti« pišejo o pogajanjih naše vlade zaradi najetja inozemskega posojila: Finančni minister dr. Kumanudi je ves današnji dopoldan razpravljal z zastopnikom skupine Bler, g. Praporčevićem. Ni še znano, v kolikor so pogajanja že dozorela, naglašja se pa, da ta skupina ne more dovoliti ugodnejših pogojev. V soboto je dospel v Beograd g. Newt, pooblaščenec Foundation Company, ki namerava posetiti finančnega ministra dr. Kumanudija. Pričakuje se tudi, da dospe semkaj naš honorarni konzul v Antwerpnu Antoine, ki bo naš vla-

di predložil ponudbo francosko-belgijskih bank. Kakor se doznava, ne bodo pogajanja s temi skupinami tako kmalu končana, dasi dokazujejo nekateri ministri svojim kolegom, da je neobhodno potrebno sprejeti ponudbo skupine Bler. Današnja »Tribuna« poroča, da je vlada prejela še eno ponudbo iz Amerike. Zastopnik skupine Holget Equibal Trust pride v Beograd z vsemi oblastili in bo naši vladi ponudil posojilo v znesku 100 milijonov dolarjev. Pogoji te zadnje skupine so ba je veliko ugodnejši, kakor oni Blerove skupine.

ROMUNSKA KRALJICA POZVANA V ATENE.

Beograd, 15. maja. (Izv.) Iz Aten poročajo, da se je bolezen princezine Elizabete zopet poslabšala. Temperatura se je zvišala, bati se je najhujšega. Romunska kraljica je bila pozvana v Atene.

SMRTNA OBSODBA VOHUNA.

Budimpešta, 15. maja. (Izv.) Ker je državni upravnik Horthy oddobil prošnjo za pomilostitev Ignaca Kleina, ki ga je budimpeštansko honvedsko sodišče obsodilo na smrt zaradi zločina vohunstva, se bo jutri zjutraj izvršila smrtna obsodba.

Borba za pravice državnih nameštencev

Beograd, 11. maja 1922.

Na včerajšnji seji finančnega odbora je poslanec Ivan Deržić vprašal predsednika finančnega odbora dr. Veljkovića, zakaj se predlog o povišanju osebnih draginskih doklad za nižje javne uslužbence na 18 dinarjev in za železničarje na 20 dinarjev ni odposlal finančnemu ministru, da sestavi proračun, čeprav je bilo to soglasno sklenjeno na seji finančnega odbora dne 7. aprila. Kajti ministrstvo financ tega predloga do danes ni dobilo in tudi iz vlozene knjige finančnega odbora ni razvidno, kje da se akt nahaja. Poslanec Deržić najodločneje protestira proti takemu postopanju in zahteva pojasnila.

Poslanec dr. Sečurov (demokrat) odgovarja poslanca Deržiću, da je ta predlog pomotoma ostal v finančnem odboru in objavlja, da se bo takoj odposlal finančnemu ministru.

Iz tega odgovora demokrata Sečurova se jasno vidi, da gre tu namenoma za zavlačevanje. Dr. Sečurov je namenoma zadržal predlog — kar potrjuje tudi dejstvo, da se na seji finančnega odbora dne 7. aprila upiral predlogu, češ, da finančni odbor sploh ni kompetenten, da bi o tem sklepal.

Tudi ta slučaj jasno dokazuje, da so demokrati — Sečurov namreč nastopa v imenu demokratov — proti povišanju, dasiravno so bili ravno oni tisti, ki so v svojih časopisih vedno zatrjevali, da so edini zastopniki uradništva.

Višek pa je tvorila včerajšnja intervencija nar. socialistov in socialistov pri ministru financ glede povišanja draginskih doklad železniškim delavcem. Finančni minister ni mel ničesar proti povišanju, toda to naj se izvede s pomočjo povišanja železniških tarif! V drugimi besedami povedano: jaz ne dam za železničarje niti vinarja, nisem pa proti povišanju, ako dobi za to potrebn denar minister saobračaja sam.

Tako se bo najbrže tudi zgodilo. Železniške tarife se bodo zopet povišale — mimogrede omenjeno, so naše železniške tarife še itak v vsej Evropi relativno najvišje — in draginja bo šla zopet kvišku, tako da uslužbenec ne bo imel od svojih draginskih povišanj prav nobene koristi.

NUJNI PREDLOG ZA UKINITEV MAKSIMIRANJA DRAGINSKIH DOKLAD NIŽJIM JAVNIM USLUŽBENCEM.

Danes sta poslanca Ivan Deržić in Anton Brandner izročila predsedniku skupščine predlog za ukinitve maksimiranja draginskih doklad državnim slugam in poduradnikom. Predlog so podpisali poslanci vseh opozicijskih strank (narodni socialisti, republikanci, socialni demokrati, zemljoradniki in jugoslovanski klub) in je kot nujen prišel že na današnjo sejo narodne skupščine, katera je imela sklepati, ali naj se ta predlog smatra in reši kot nujen ali ne.

Prizadeti državni nameštenci naj zasledujejo borbo, da se prepričajo na lastne oči, kdo da je z njimi in kdo proti njim.

Predlog se glasi:

Gospodine Predsedniče!

Ministarski Svet je rešenjem Dr. br. 47.404 od 8. aprila 1922. god., Službene Novine, br. 85 od 20. aprila t. g. po pristanku finančnega odbora nadopunil zakon o dodatku na skupno državnih službenika gradnjanskega in vojnega reda, penzionera i penzionerki to § 617 u tome smislu, i da je maksimira lični i porodični dodatak za podčinovnike i služitelje po ovoj skali:

Podčinovnici itd. dobivaju od 1. maja t. g. maksimalni dodatak po 1200, 1000, 850, 800, 750 dinarjev, a služitelji po 1000, 900, 750, 700, 650 dinarjev mesečno. S time je ministarski Svet pogoršao stanje sviju onih službenika, koji imaju preko 3 člane porodice. Paragraf 51 već pomenutog zakona ovlašćuje Ministarski Svet, da sporazumno sa Finansinskom Odboru izdaje potrebite dopune, to je poboljšanje, a nikako pogoršanje materielnog položaja osobito u vreme, kad cene sviju životnih namernica rastu

Podpisani podnašaju na osnovu § 61. Poslovnika hitan predlog:

Dopune §§ 6 i 7 zakona o dodatcima na skupno državnih službenika gradnjanskog i vojnog reda, penzionera i penzionerki, donete rešenjem Ministarskog Saveta Dr. br. 47.404 od 8. aprila 1922. god. ukidaju se.

Primate, gospodine Predsedniče, izraz našeg osobitog poštovanja.

Beograd, dne 11. maja 1922. god.

Ivan Deržić, Anton Brandner, Jovan Gjonović, Josip Kopač, Vojislav Lažić, Josip Gostinčar, Franjo Zebot, Miha Kranjc, dr. Andrej Gosar, Ivan Stanovnik.

V skupščini je stvar potekla sledeče:

Predsednik dr. Ivan Ribar: V smislu čl. 61. in 62. ima odločiti o nujnosti tega predloga narodna skupščina. Predno se predlog stavi na glasovanje ima pravico do besede g. predlagatelj g. Deržić in za njim g. finančni minister v imenu vlade. Besedo ima g. Deržić.

Ivan Deržić: Gospodje narodni poslanci! Ministarski svet je predložil finančnemu odboru meseca marca dopolnitve k zakonu o draginskih dokladah civilnim in vojaškim državnim nameštencem, ki je bil sprejet 26. decembra preteklega leta in ki je postal pravomočen 1. januarja tega leta. V tem predlogu je g. finančni minister v imenu vlade predložil finančnemu odboru, da se za državne poduradnike in sluge maksimirajo draginske doklade. Finančni odbor je ta predlog sprejel in je maksimiral vsem nižjim državnim nameštencem draginske doklade in to z dopolnitvijo čl. 6. in 7. omenjenega zakona. Gospodje, mislim, da mi ni treba dolgo govoriti, da one vsote, ki jih je v imenu vlade predložil g. finančni minister in katere je sprejel finančni odbor, ne odgovarjajo današnji draginji in da nižji nameštenci z draginsko doklado, maksimirano v Beogradu na 1000 dinarjev, v vseh prečanskih krajih pa na 650 dinarjev, ne morejo živeti. To je gospoda, popolnoma nemogoče in ta zakon, ta predlog s strani vlade in finančnega odbora je bil pogrešen tudi vsled tega, ker je bila vlada obveščena, da so cene na pomlad poskočile in da je sve, kar človek potrebuje za življenje, postalo v zadnjih treh mesecih najmanj 50% dražje. S tem vlada ni dovelj računala. Poleg tega je vlada izkoristila čl. 51., ker ko se je preteklo leto diskutovalo o tej stvari, so gospodje ministri izjavili, da je ta člen potreben za pooblastitev ministrskega sveta, da kratkim potom sklene izpremembe, ne da bi moral ta zakon priti pred plenum narodne skupščine. Po treh mesecih eva pa se je vlada poslužila tega paragrafa, da zniža nižjim nameštencem draginsko doklado. Jaz mislim, da je stališče, katerega je zavzela vlada in katerega je sprejela večina finančnega odbora, nemoralno, ker z njim nižjim nameštencem, ki imajo po tri ali štiri otroke otežuje življenje tako zelo ...

Predsednik dr. Ivan Ribar: Gospod poslanec Vi imate samo pravico, da razložite nujnost svojega predloga.

van Deržić: ... da niso nikakor v stanju nadalje izhajati. Vsled tega sem stavil nujen predlog, da se ta dopolnitev prekliče in jaz apeliram na Vas, gospodje poslanci, da glasujete za nujnost, ker je položaj vseh nižjih nameštencev tak, da oni s tem, kar dobivajo po tem zakonu, ne morejo živeti niti 14 dni. In če, gospodje, naša vlada pravi, da nima denarja in da mora varčevati najprej pri nižjih nameštencih, potem pravim jaz samo eno: da ima vlada dovolj denarja in če ga razmeta za druge nepotrebne stvari, ga mora meti tudi zato, da se pomaga javnim nameštencem, ki so stebri vsake države. Na ta način pa jih naša vlada javno tira v boljše življenje in anarhijo in je njeno postopanje direktno naperjeno proti eksistenci naše države.

Jaz Vas, gospodje, prosim, da sprejmete ta predlog kot nujen ter da se po poslovniku ukrene vse potrebne nadaljne korake.

Finančni minister dr. Kosta Kumandić (demokrat): Jaz tega predloga gospoda poslanca ne morem sprejeti kot nujnega. To vprašanje je bilo rešeno pred prav kratkim časom v zakonodajnem odboru z veliko večino glasov. Po zakonu o draginskih dokladah je kompetenten za rešitev tega vprašanja finančni odbor in on je to vprašanje tudi že rešil (s tem, da je maksimiral draginske doklade. Op. ur.) Vsled tega smatram, da po tako kratkem času reševanja tega vprašanja ni potreba smatrati za nujno.

Pri glasovanju je bila nujnost predloga odklonjena, toda le z zelo majhno večino. Za nujnost predloga so glasovali: zemljoradniki, narodni socialisti, socialni demokrati, republikanci, jugoslovanski klub in samostojni kmeti, proti pa demokrati, radikali in muslimani, torej vse vladne stranke z izjemo samostojnih kmetov in posameznih poslancev iz vladnih vrst.

Ker je bila nuja rešitev tega važnega vprašanja po zaslugi demokratov odklonjena, bo predlog za ukinitve maksimiranja šel rednim putem v finančni odbor in se bo njegova rešitev zavlačevala. Ako bi bil predlog sprejet kot nujen, bi bilo vprašanje v najkrajšem času rešeno. Toda demokrati so zopet odpovedali, prepričani pa smo, da jih bo »Jutro« v najkrajšem času zopet proglasilo za edine zastopnike državnih nameštencev.

Boj za ministristvo za socijalno politiko.

II.

Jugoslavija je v pretežni meri agrarna dežela. Agrarni značaj države pa je zlasti razvit v Srbiji, kjer leži težišče cele državne politike. Delavstvo je slabotno, ker je industrija še malo razvita in v povojih. To velja zlasti za južne kraje. Vsled tega so podjetniki absolutni gospodarji, ker imajo na razpolago nebroj nekvificiranega delavstva. Poleg tega pa še pomaga današnji absolutistični režim, ki je oropal delavstvo najprimitivnejših državljskih pravic, da so popolnoma izročeni najbolj barbaričnemu izkoriščanju. Podjetniki hočejo na hitro obogateti, zbrati velike kapitale, da čimprej ustvarijo lastno industrijo. To pa morejo doseči samo z brezobzirnim izkoriščanjem delavstva in z brezprimerno eksploatacijo konzumentov.

Vsled tega je tudi jasno, da podjetniki nimajo smisla za socijalno politiko in zaščito dela. To je bilo vedno tako. Nič boljši niso bili podjetniki v Angliji ali Nemčiji. Socijalno politične pridobitve ne padejo z neba. One so sad

boja in sicer hudega boja med delavstvom in podjetniki.

Desetletja so se borili angleški delavci, predno so dosegli svoje fabriške zakone. Od l. 1.1889 se je borilo delavstvo celega sveta za osemurni delavnik — prinesla mu ga je šele svetovna vojna.

Treba gledati realno na boj med delom in kapitalom. Kapital ne daje ničesar od sebe. On pozna le sebe. Koncesije daje le v toliko v kolikor začuti za vratom drugo silo, kateri se ne more ustavljati. Začetkoma se skuša podjetništvo otresti neprijetnih nadležnežev s pomočjo državne sile. Toda to ne traja dolgo. Delavstvo postaja mogočna enotna sila, ki se ji podjetniki ne morejo upirati in delavstvo si potem izsili razne koncesije v obliki socijalno političnih zakonov, ki pa seveda nikakor ne znajo rešitve socijalnega vprašanja.

Če bi naj pomenili socijalno politični zakoni rešitev socijalnega vprašanja, potem bi moralo biti to vprašanje danes rešeno v Avstriji, kjer je socijalno politična zakonodaja najbolj popolna. Pojav, ki ga doživljamo pri nas glede socijalne politike, odgovarja stopnji, gospodarskega razvoja naše zemlje. Ljudje, ki mislijo, da se dela politika s srcem, so ogorčeni nad tem barbarstvom. Zlasti se jeze oni, ki so vaeni srednjeevropskih razmer in ki jim socijalne politične zahteve niso samo na jeziku, marveč z njimi resno mislijo.

Edini izhod iz tega je, da se okrepi delavstvo, da postane močan politični faktor. Šele tukaj bo možno, da se taki atlutati ne bodo več zgodili, v kolikor ima namreč ministristvo za socijalno politiko sploh realno vrednost in sicer tako, kakoršna je danes pri nas.

Vendar pa je jasno, da je bolje tako ministristvo kakor pa nobeno. Zato pomeni boj za obstanek ministristva boj za najprimitivnejše pravice delavstva. Ali ta boj bo izbojevalo samo organizirano delavstvo, ki se zaveda dejstva, da treba od podjetnikov izbojevati vsako najmanjšo pravico. Dokler tega ne bo, tako dolgo tudi ne bomo imeli socijalne politike, marveč samo reklamo za inozemstvo.

Pred sodišče!

»Radikal« od 6. t. m. piše pod gornjim naslovom sledeče: »V Beogradskem Dnevniku« bi hotel gospod ravnatelj (Krsta Clevarić), da je afera Hercigonja-Pribičević »popolnoma ... pozabljena, sedaj spada ona povsem v preteklost in sedaj se popolnoma vidi, kako je bilo smešno in budalasto spraviti zbog te stvari v vprašanje obstoj režima: sedaj se vidi, da je to jedna brezpomembnost, jedna intriga!«

»Mi razumemo« piše »Radikal«, kako bi osebni organ g. Sv. Pribičevića želel, da tako prikaže strašno afero Hercigonja-Pribičević in da bi najraje videl, da se ista popolnoma pozabi. Toda ... kadar tako pišejo organi g. Sv. Pribičevića, je to že težak dokaz za sumnjo, da bi gospod hotel, da se stvar — potlači.

Posebno vzbuja pozornost ta sumnja, da se hoče stvar potlačiti, če se ozre na to, da je stvar pred — sodiščem. G. Sv. Pribičević je pred vsem jako dolgo odlašal, da toži pred sodiščem g. Stoj. M. Protića. Nazadnje je bil nagnan od strani javnosti, da to napravi. Kolikor vemo, je bila tožba vložena pri sodišču 17. marca tega leta. Og tega časa zahteva po izročitvi g. Stoj. M. Protića sodnji vsled te tožbe g. Sv. Pribičevića nikakor ne more priti v narodno skupščino, da bi ona to stvar rešila. Zakaj g. Sv. Pribičević stvari ne pospeši? On je vendar v sta-

nu pri vlad izposlovati, da se mu po maga, da se pri sodišču pokaže, da je on — oklevetan. Mi tukaj javno v imenu g. Stoj. M. Protića izjavljamo: da bo on (Protić) v narodni skupščini osebno zahteval svojo izročitev sodišču. G. Sv. Pribičević se menda vendar ne misli okoristiti s splošno pomolostitvijo ob priliki kraljeve ženitve, da tvar ne pride pred sodišče, da more potem reči, kako da so mu razmere onemogočile, da se pred sodiščem pogleda s g. Stoj. M. Protićem.

Ko njegov osebni organ, torej, tako očevidno hoče, da se stvar pozabi, pa mi pozivljamo in javno opomnimo g. Sv. Pribičevića, da se ne skriva v mišjo luknjo, temveč gre pred — sodišče!

Ponatiskujemo to notico »Radikal«, da obvestimo naše občinstvo o stanju afere Hercigonja - Pribičević, ki je dvigila tudi pri nas toliko prahu.

Gospodarstvo.

+ Dobava kruha. Komanda dravske divizijske oblasti v Ljubljani naznanja, da se zaključi dne 7. junija t. l. ob 10. uri dopoldne pri Komandi mesta v Slov. Bistrici pismena neposredna pogodba za pečenje kruha iz državne moke za potrebo garnizije Slov. Bistrice. Predmetni oglaš je interesentom v pisarni trgovske in obrniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

+ Dobava mesa. Dne 22. maja t. l. se bo sklenila pri Kamandi mesta v Ptuj in Slov. Bistrici pismena neposredna pogodba za dobavo mesa za teli dveh garnizij za mesec junij 1922. Predmetni oglaš je interesentom v pisarni trgovske in obrniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

+ Trgovina z lesom na Slovaškem. Poslednji čas se je nekoliko oživela trgovina z lesom, ker je večje povpraševanje iz Nemške ter drugih držav. Ponudniki stavijo doslej razmeroma nizke cene. Tudi Belgija išče stikov z lesnimi trgovci. Kupuje zlasti stavbni les in ne gleda posebno na njegovo kakovost. Zadnje dni so se pojavili tudi angleški kupci. Velika naročila so se izvršila preko Trsta in Hamburga na Špansko. Francozi so nakupili nekoliko stavbnega lesa, Italijan pa kupuje zadnji čas les v Avstriji, ker mu je češka krona previsoka. V Levanti ima češki les ne navadnega tekmeča v Rumunski. Na Nemško gre pa najbolj okrogli les. Pripomniti je treba, da Nemci dobro plačujejo. V Slovaški sami je pa lesna kupčija neznatna.

+ Madžarska tekstilna industrija. Deželna zveza madžarskih tekstilnih industrijalcev je podala letno poročilo, iz katere smo posneli tole. Madžarski je treba kriti le majhen del svoje potrebe tekstilnih izdelkov. Potrebuje namreč 11 milijonov metrov volnenega blaga in od tega ima 14%; 25 milijonov strove volne, od katere ima 30% lastne robe; 150 milijonov ostale volnene robe, od katere ima 50% lastne produkcije. Tako ima tudi znatno kritje za plateno blago in juto.

— Umetnostno zgodovinsko vodstvo po Ljubljani. Umetnostno zgodovinsko društvo priredi za člane in po njih vpljane goste vodstvo po Virantovi hiši na trgu sv. Jakoba, ki je najlepši spomenik poznega rokoka v Ljubljani in po cerkvi sv. Jakoba. S tem se prične serija ogledov umetnostno važnih spomenikov v Ljubljani in izven nje. Vodstva so združena s kratkim nagovorom, ki bo pojasnil pomen in kulturni milje dotičnega spomenika. V Virantovi hiši bo vodil g. Gašper, po cerkvi sv. Jakoba pa msgr. V. Steska, ki bo razložil tudi zgodovinsko topografijo okolice te cerkve. Vodstvo se vrši v torek, dne 16. t. m. ob 3. pop. Stanek udeležencev točno ob 3. pri Marijinem stebri na trgu sv. Jakoba.

Noč je globoka, hiša molči, ptičja gnezda so ovita v sen.

Povej mi skozi zastajajoče solze, skozi jecljajoč smeh, skozi sladki stid in sladko boleost, tajnost svoje-ga srca!

Ali pa »lovim zlatega jelena«, pesem polna orientalskega simbolizma in odličnega pesniškega okusa.

Prevod se odlikuje, kakor rečeno, s popolnoma slovenskim vzdušjem. Primerjali smo nemški in italijanski prevod s slovenskim prevodom in pa z angleškim izvirnikom. Gradnikovo delo nadkriljuje daleč navedene, tako po miselni točnosti, kakor tudi po poetični vsebini. Slovenski jezik je tudi na tem prevodu dokazal svoje izredne zaklade zvočne poetizacije.

Knjigo je izdala Zvezna knjigar-na v Ljubljani v treh izdajah. Posebno omenjamo luksuzno in numerirano, ki je menda po svoji zunanji decentni obliki, kakor tudi po svojem načinu prva med Slovenci.

Da bi ti spevi rosili v lepote žej-na in v ljubezni koprneča slovenska srca! Vsem tistim, ki vidijo v lepoti središče vsega življenja, da bi pokazali svoje opojnozgoče krasote!

—

Glasbena Matica v Beogradu.

Sprejem, ki so ga priredili Beogradčani ljubljanski »Glasbeni Matici« prekaša po svojem obsegu in prisrčnosti vse ostale pevske zборе Jugoslavije. V znamenju tradicionalne ljubezni do Slovenecv smemo smatrati gostovanje »Glasbene Matic« kot pravi triumfalni pohod. Velikostan je bil prizor pri petkovem koncertu v Maneži, kjer se je zbrala elita beogradskega občinstva. V tožah so bili prisotni člani vlade, med njimi Sv. Pribičević, Laza Marković, Marko Trifković, naš rojak Ivan Pucelj, predsednik nar. skupščine Ivan Ribar, župan beogradske občine Mitrović in drugi. Nepopisen je bil vtis, ki so ga napravile pester slovenske narodne noše in pa slovenske narodne pesmi. Z Lajovčevimi skladbami »Bolest je kovač«, »Pomladni spev« in »Krokarji« je »Glasbena Matica« predstavila beogradskim muzikalnim krogom umetniško višino naše zbornske kompozicije. Sodeč po učinkih, ki so jih izzvale odpevane točke, je »Glasbena Matica« bila pri tako dobrem razpoloženju, da je po mnenju številnih prisotnih glasbenikov prekosila značaj češke in zagrebške pevske zbor-

re. Vso silo pa je pokazala pri slovenski pesmi »Prišla je miška«, »Gor čez Izaro« in drugih.

Soboto so Maticarji porabili za ogled Beograda in okolice. Opoldne je beogradska občina priredila Maticarjem velik banket, katerega so se udeležili najodličnejši zastopniki beogradskega kulturnega sveta. Pri tej priliki je šef umetniškega oddeljenja v ministristvu prosvete objavil, da je bil naš Matej Hubad odlikovan z visokim redom Belega Orla V. reda. Občo pozornost je vzbudil govor predsednika Vl. Ravniharja, ki je opisal ves razvoj »Glasbene Matic«. Popoldne so se podali v Zemun, kjer so priredili v hotelu Central drugi koncert, na katerem so Maticarji znova odnesli nepopisne uspehe.

Največja prireditve pa je bila današnja »Matineja« v začasnem Narodnem pozorišču, katere se je udeležil tudi Nj. Vel. kralj Aleksander. Prisoten je bil ves višji svet Beograda. Od točke do točke se je stopnjeval triumf, ki se je izpreobračal v pravo slavo g. Hubada. Po koncertu je Nj. Vel. kralj poklical k sebi predsednika Ravniharja in Hubada ter ju naprosil za poseben dvor-ski koncert. Vsled točno začrtanega

potnega programa je moral dvorni koncert izostati. Izrazil pa je kralj željo, da bo »Glasbena Matica« poslušal ob priliki Jugoslovanskega vsesokolskega zleta.

Vrtnar.

Rabindranat Tagoreva lirika vsebuje neko posebno sugestivno moč. Ta omamljivost ne izhaja morebiti iz miselnih globin, temveč ima svoj izvor najbrž tam, kjer ga ima lirika svetega pisma. V svoje speve upleta estetično očarujoče prikazni iz prirode. Druga bistvena stran te poezije je njena estetizirana čutnost. Zaslove posameznih pesmi so vzete iz čutnih vizij. V take čutne poglede razpreda skrivnostna hrepenja, vzdih, želje in nedokončana ljubezenska dejanja. Končno govori bengalski pesnik vselej v najodločenejši obliki. Posebno njegova ljubezenska lirika se čita, kakor da bi bila neposreden, stenografično veren izraz živih razgovorov med zaljubljenici. Odtod tudi čutiš, čitajoč njegove speve, kakor da bi jih govorila nevidna oseba v tvoji neposredni bližini.

»Ko je svetilka dogorela ob moji

postelji, sem se predramila z raznimi ptiči.

Sedla sem k odprtemu oknu s svežim vencem v razpuščenih laseh.

Mladi popotnik je prišel po cesti v rožnati megli jutranji.

Niz biserov je imel krog vratu in solčni žarki so padali na njegovo teme. Postal je pred mojim pragom in vprašal me z burnim vzlikom: »Kje je ona?«

Od samega stida nisem mogla reči: »Ona sem jaz, mladi popotnik, ona sem jaz.«

Drugi tak odlomek, žehteč v ljubezenski svobodi:

»Ko grem samotna v noči na ljubezenski sestanek.

Ko pride moj dragi in sedi ob moji strani, ko moje telo drgeta in se mi trepalnice zapirajo, se noč stemni, veter upihne svetilko in oblaki zagrnejo zvezde.

Se biser na mojih nedrih žari in daje svetlobo. Ne vem, kako bi ga odkrila.

Primer orientalske vzhodne prisrčnosti:

»Ne obdrži zase tajnosti svojega srca. prijatelji moj!

Dnevne vesti.

— Našim cenjenim inzerentom Ker bo odšel delo ob sobotah popoldne v tiskarni počivalo, se bodo oglašali za nedeljsko številko sprejemali ob sobotah samo do 10. ure dopoldne.

— Letovščinarji uradnikom Gorenjske s svojo naravno krastom nas vabi na Bled, na planine. Toda vsak se vpraša, kako mogoče pri toliki dragini? Na Bledu v hotelih seveda ne bo šlo za našimi zaslužki. Priporočila pa bi, da uradniki pošljejo svoje družine na Bohinjsko Belo, ki je 30 minut oddaljena od Bleda. Sobota stanejo 10 kron na dan v gostilnah in tudi pri nekaterih privatnikih, bi se dobile sobe. Tudi življenje ne pride dražje kakor v Ljubljani. Sprehodi, pol ure do Bleda, so kakor nalašč za razvedrilo v jutranjih urah. Posebno letos, ko se bo mudila kraljevska dvojica na Bledu, naj ne zamudijo uradniki letovščinarji te priložnosti ter si naj čimprej preskrbijo sobe, dokler še ne bodo vse oddane. Natančnejša pojasnila daje radevolje gosp. Ivan Kuhar, Ljubljana, Slomškova ulica 27.

— Zlata poroka. V torek dne 16. maja praznuje svojo zlato poroko Ivan in Helena Malen, znana zavedna narodna rodbina iz Ljubljane. Jubilaroma naše žestike!

— Opozorjamo na današnji oglas tvrdke Ivan Gajšek, v katerem se priporočajo svetovno znani pisalni stroji »The Oliver«.

— V izloženem oknu tvrde Toni Janker-Cerne & Ko Dvorni trg 1. Ljubljana, je videti ročna dela sestavljen po vzorcih prof. Sitčeve knjige »Narodni okraski na pirih in kočuhah«. Fino izvršene vezene predstavljajo miljeje, poletja in kasete v izredno lepih narodnih motivih, ter bodo nedvomno služili za vzor vsem ljubiteljem ročnih del.

— Za našo deco — za »Dom kraljice Marije« so dalje darovali: Veške papirnice 50 tisoč kron, občina Laško 4 tisoč kron, »Kolo jugoslovanskih sester v Krškem 1892 kron, veletrgovina z vinom g. Milko Jesih 10.400 kron, tvrdka Robert Kollman 10 tisoč kron, tovarna Peter Kozina 10 tisoč kron in občina Bohinjska Bistrica 400 kron. To je pač lep dokaz, da pozdravlja vse s toplo simpatijo in z odobravanjem ustanovitve »Dečjega in materskega doma«.

— Mesto Kranj za »Dom kraljice Marije«. Mestni mesta Kranj so darovali za Dečji in materski dom 15 tisoč kron, veleindustrijalec g. Vinko Majdič 10 tisoč kron, mestna občina 10 tisoč kron in članice Kola jugoslovanskih sester 10 tisoč kron, skupaj 45 tisoč kron. Čast in slava vrlim Kranjčanom in naj bi našli obilo posnemačev!

— Volitve v pridobinske prireditelne komisije. V nedeljo dne 28. maja 1922 se bodo vršile v prostorih davčne administracije v Ljubljani ob 8. do 13. ure volitve v pridobinske prireditelne komisije. Podrobnejši podatki so razvidni iz razglasa, ki je nabit na mestni deski.

— Naročila in plačila za tribunske sedelce pri poročni slavnosti Nj. Velikanstva kralja sprejema za Ljubljano mestni magistrat in sicer magistratni ravnatelj, v njegovi odsotnosti predsedstvo tajništva. Ker se je treba prijaviti do vseheta 18. maja 1922, se reflektanti vabijo, da roka ne zamude.

— Toplice Laško so kupili gg. dr. Karlovšek, Smertnik in Rohlek, ki začno s popravili, da pride kopališče zopet v obrat.

— Detomor. V Hobovčah nad Poljanami so orožniki oretirali 29 letno Franjo Mezek, ki je priznala, da je svoje dete po porodu umorila in zakopala v kleti. Otroku je z britvijo prerezala vrat. Truplo so res v kleti izkopali.

— Nemški kolonisti se vračajo v domovino. Nemškemu parlamentu je predložena statistika o vrnitvi Nemcev po sklenitvi miru. Iz bivših nemških kolonij se je vrnilo 20.000 oseb, iz Eizacije 120.000 iz pokrajin, ki so pripadle Poljski 235.675, iz Rusije preko 100.000, iz baltičkih držav 25.000, iz Madžarske 10.000 oseb. Ker je Nemčija že itak pregošto naseljena, skrbijo vlado povrniti se rojaki.

— Vprašanje prenosne porote. Diskusija o tem predmetu se bo končala na sestanku društva Pravnika v sredo 17. t. m. ob pol 5. uri (točno) popoldne v sodni palači soba št. 79.

— Izgubljen je siva psica s kodrastno glavo (Stallpintsch) v soboto popoldne pri južnem kolodvoru. Sliši na ime — Nyra — Dobro nagradim hranitelja ali izsleditelja. Odon Koutny, Ljubljana Kolodvorska ulica 37.

— Krivična odtegnitev družinskih doklad. Kakor znano so se z najnovejšo naredbo odvzelo rodbinske doklade državnim namestencem, ki plačujejo nad 5 Din direktnih davkov. Kruta naredba zadene v prvi vrsti nižje službenice z večjimi rodbinami, ki so si pristradali pred vojno toliko, da so si kupili ali postavili skromno hišico, v prvi vrsti v takih krajih, kjer ni bilo mogoče dobiti stanovanja za večje rodbine. Najhujše na stvari pa je dejstvo, da sega naredba nazaj do novega leta, torej se tem revežem že izplačane rodbinske doklade sedaj odtegujejo. Nekli pomožni pisar, ki ima ženo in 8 otrok ter majhno hišico nam piše, da mora povrniti 400 Din. To je nekaj strašnega, ker je rodbina že dosedaj stradala. Finančni minister je sicer obljubil, da se bo naredba v tem oziru revidirala, toda pri znani naglasi v Beogradu lahko poprej polovica nedolžnih otročičev glada pomre. Saj do kraljevih poročnih slavnosti bi se naj ta krivična krivica popravila.

— Labodi v Srbiji. Nedavno je priletelo na obrežje Morave 6 lepih in nenavadno velikih labodov. Nenavadne ptice pa so kmetje pobili.

— Srašne posledice lakote v Rusiji. Mesto Novo Boryslav je popolnoma izumrlo, ker so vsi prebivalci umrli od lakote. V okraju Cherzon je več vasi popolnoma izumrlih, v drugih vseh pa živi le še 10 do 30 odstotkov prebivalstva. V nekaterih okrajih je treba potovati po 6 milj, predno se naleti na živo bitje.

— Cena kruha v Gradcu je sedaj hlebeč kruha 700 kron, žemlje po 46 K, 1 kg drobtin 1400 kron.

— Umrli je v Gradcu bivši okrožni zdravnik v Laškem dr. Ernest Schwab, ki je bil v Laškem glavni vodja in organizator nemstva.

— Za zgradbo zavoda za slepe so darovali: družina Rutar 50 D; nadučitelj J. Kobal 7250 D; Kranjska dež. banka, 200 Din; Savinjska posojilnica, 2alec 50 Din; Hranilno in posojilno društvo, Ptuj 100 Din, Tukajšnji oddelek Ministrstva za trgovino in industrijo je poslalo za slepe vojaške delno zapuščeno 6080 Din pokojne ge. Amalije Fuchsove. Znesek se je na željo pokojnice in zgornjega oddelka izplačal slemim vol. invalidom.

— Prve črešnje na zagrebškem trgu so se ponujale po 350 kron za kg, a ker ni bilo kupcev je »padla« cena na 200, končno pa na 150 kron.

— Zalostna smrt pod vlakom. Posestnik Josip Bučar z Vrha pri St. Jerneju na Dolenjskem je pretečno soboto pripeljal v blaznico na Studenc svojega umobolnega sina. Z njim je bila tudi njegova hčerka Josipina. Ko sta z umobolnim fantom ukrenila vse potrebno, sta šla oče in hči narazen, vsak po svojih opravkih. Po izvršenih opravilih je čakala hčerka očeta na dogovorjenem mestu, toda zaman. Še le proti večeru se je potem vsa v skrbih odlepila sama domov. V nedeljo pa so našli na železniški progi vse razmesarjeno moško truplo. Ugotovilo se je, da je to Josip Bučar. Truplo, kateremu sta bili odrezani obe nogi in ena roka so odpravili v mrtvašnico k Sv. Krištofu. Pogreb bo jutri.

— Razmere pri čekovnem zavodu v Ljubljani. Ni jih menda ljudi, ki bi bili za svoje delo tako slabo plačani, kot je pomožna osebje ček. zavoda v Ljubljani. Za svoje delo dobivajo namreč kraljevsko plačo 1700 do 1800 K na mesec. Kar se je namreč po zadnji ureditvi draginskih doklad pripoznal pomožnemu osebju pri drugih resorih, to se njim ni. Sramota pa je, da še dosedaj niso imenovani. Nekateri izmed njih imajo že tri do štiri leta službe, so pa še vedno provizorično nastavljeni, tako da se jih lahko z vsakim dnem odpravi. Ali je potem čuda, če je narasla nezadovoljnost med njimi do vrhunca in se sklenili že ta mesec zapustiti službo. Če se ne ugodijo njihovim pravičnim zahtevam. Za naše gospodarstvo bi bil to hud udarec, ker bi zavod pajmanj dva meseca ne mogel redno posloovati. Posebno prizadeti bi pa bili državni namestenci, katerim bi se ne moglo izplačati plače za prihodnji mesec. Vprašamo pa, kje leži krivda za te razmere, pri ravnanju zavoda ali pri ministrstvu? Najbrže pri obeh. S tako malomarnostjo in brezbrzičnostjo se pa tira ljudi v obup. Prizadevi faktorji zganite in se storite svojo dolžnost, ker učinite s tem humanitarno delo in preprečite obtem nevarnost, katera preti zavodu. Caveant consules!

— Zmeđa v Strojnih tovarnah in livarnah v Ljubljani. Odločen in solidaren nastop uradništva in delavstva v Strojnih tovarnah in livarnah je spravi vodstvo tega podjetja popolnoma iz ravnateljstva. Med tem, ko je v soboto sporočilo delavstvu, da njegovih zahtev ne more vzeti na znanje, je takoj, ko je videlo, da si je delavstvo in uradništvo složno, sklicalo za torek k pogajanju zastopnike — delavstva, uradništvo po odpušča še naprej. S tem hoče napraviti razdor med uradništvom in delavstvom. Nasprotno pa je začelo tudi uradništvo od svoje strani odpuščati službo. Ravnatelj nekaterih oddelkov drže z uradništvom. Govekar in Boncelj sta brez glave. Uradništvo je izročilo vse zadeve svojima »stanovskima organizacijama, ki ste v vrstovo koristi svojih članov že izdali prva navodila.

— Najemniki mestnih zemljišč. Mestni magistrat je dognal, da nekatere stranke, katerim se je oddala zemlja za obdelavo v najem, premalo ali pa sploh nič ne gnoje. Ker se je bati, da bo ta zemlja vsled tega postala v par letih popolnoma pusta in nerodovitna, pozivljajo vse najemnike, da se tekem 14 dni izkažejo s potrdilom podpisanim od dveh verodostojnih prič pri mestnem gospodarskem uradu, da je bilo v najem oddano zemljišče letos ali vsaj lansko leto pognojeno. Vsem onim, ki se s takim potrdilom v določenem roku ne bodo izkazali bo mestni magistrat primoran najem odpovedati.

— »Koroški večer«. Prirediteljem sobotnega Koroškega večera v Narodnem domu se ne more oditi premalo reklame. Nasprotno je bila reklama uprav amerianska; v časopisih, na plakatih, transparentih, posebnih programi itd. Bili smo se, da rodoljubno, zavedno naše občinstvo ne dobi prostora v veliki dvorani, posebno, ker je bil namen prireditve že sam na sebi tako plemenit, da posebnih vabil bi sploh ne bilo treba, ako bi bila taka prireditve — kje na deželi. Seve Ljubljana ima svoje posebnosti. Cirkus je bil vedno poln, polna sta oba kinematografa, posebno polne so v sobotah zvečer vse gostilne in vinske kleti, za dobrodelno eminentno narodno prireditve potem takem prostoru je par tucetov idealistov, večina mladin. Sarkastično je to omenil v svojem lepem pozdravnem govoru predsednik »Gospodarskega Zvonca« g. dr. Obal, primerjaje obisk s katakombami prvih kristjanov. Med udeležniki smo pogrešali celo med nami živče koroške rojake in večino takozvanih bivših voditeljev koroških Slovencev. Kje so ostali zastopniki avtonomnih korporacij, državnih uradov prosvetnih društev, časopisov itd. Menda edino pošta je bila zastopana po svojem glavnem ravnatelju. Vključ vsemu temu pa je bila prireditve prisrčna in zabavna, k čemur sta poglavitno pripomogla tatarski zbor »Bratstva« in pevski odsek »Gospod, naprednega društva za šentjak kraja« z godbenimi in pevskimi točkami. Proizvajala se je tudi dokaj dobro Murnikova enodejanka »Napoleonov samovar« pod režijo g. Cerarja. Gmotni uspeh pač ne more biti posebno razveseljiv. Neumorni zaščitniki koroške raje pa vsled tega gotovo ne bodo obupali.

— Vse zbove. V Latermanovem dvorcu je neki Stanko P. začel kričati: »Prokl... policija, kje pa si, jaz bom vse zbove.« Približal se mu je višji stražnik ter ga peljal na policijo, kjer je moral radi razgrajanja plačati 25 Din. Poleg tega bo pogumni Stanko odgovarjal tudi pred sodiščem.

— Aretacija. Policija je aretirala že večkrat predkaznovanega Sl. Loboda, katerega je poslala njegova gospodinja pekovka Moder iz Zagorja v Zagreb, da nakupi razno blago. Dala mu je v to svrhu 4270 kron denarja. Loboda pa ni šel v Zagreb, tudi se ni vrnil k svoji gospodnji, ampak se potepal okrog in zapravljaj zaupani mu denar. Na policiji je lagal, da mu je nekdo na zagrebškem kolodvoru denar ukradel.

— Na »Koroškem večeru«. Je bil izgubljen obsek z dvema slikama. Ker je obsek drag spomin, naj ga najdijetel blagovolji oddati v Mestni hranilnici ljubljanski.

— Mestna kopel zaprta. Vsled nujnih neodložljivih poprav je bil mestni magistrat primoran do preklica zapreti lj. kopel v Kolodvorski ulici.

— Policijske vesti. Lansko leto je bila izgubljena med Grosupljem in Ljubljano usniena denarnica z vtisnjenim zvonom. v kateri je bilo približno 9 tisoč kron denarja. Policija je sedaj izsledila osebo, katera je izgubljeno denarnico našla in najdubo prikrila. Ker policiji ni znan lastnik izgubljene denarnice, naj se zgasi pri policijski direkciji v Ljubljani, soba št. 17.

— Med Zidanim mostom in Ljubljano je bil v vlaku ukraden kovček Ivanu Franci ju iz Subotice. Franci je oškodovan za približno 6 do 7 tisoč kron — Heleni Pustavrh je bilo ukradenih 6 zastavnih listov za zastavljeno blago v vrednosti 12 tisoč kron. Ko je Pustavrhova zapazila tatvino, je v zastavljalnici poizvedovala in se je ugotovilo, da je tat, kateri je med tem že odpotoval čez mejo, zastavne listke prodal v zastavljalnici nekemu uradniku za 1200 kron. — Kontoristinja Mariji Bucek je bila ukradena zlata ura in verižica iz črnih koral v vrednosti 4000 kron. — Vlom. Tatovi so vlomili v podstrešno shrambo hiše št. 4. na Gospodetski cesti ter odnesli profesorju F. J. iz zaprtih kovčkov perila in obleke v skupni vrednosti okoli 50.000 kron, med drugim črn moški zimski plašč in črn damski zimski plašč iz fine kožuhovine. Policija zasleduje storilce.

Maribor.

Smrtno se je ponesrečil v falski elektrarni 19 letni delavec Hugo Gomivnik, ki je prišel nad stroj.

Mariborska kočja se odprli s planinsko veselic v nedeljo 21. t. m.

Kavarna Remic je novi napis prejšnje kavarne »Jugoslavija«. Novi gospodar je porok, da bo ta kavarna dobro uspevala.

Dr. Kukovec se tedaj res v kratkem preseli v Maribor, in bo najbrže koncentriran napredne sile. Stanovanje že ima in sicer lepo s sedmimi sobami. Gospodu ministru bi priporočali naj vsaj on prekustira mariborski narodni položaj, da ne bo izgube v narodnem oziru.

Vesela »Bratstva« v soboto zvečer v gostilni »Maribor« je uspevala prav dobro. Kdor bi obupal nad našo mladino, naj bi prišel pogledat to veselico, katera je bila brez vsake reklame dobro obiskana in je v vsakem oziru vrlo dobro uspevala.

Slavnost 60 letnice »Sloveske citalnice« je uspevala prav dobro. V nedeljo ob 10. uri dop. je bil v mali dvorani »Narodnega doma« ustanovni zbor »Zveze kulturnih društev«. Radi slabega vremena je bila udeležba bolj pičila. Predsednikom je bil izvoljen g. dr. Reisman. — Popoldne je v ta namen nalašč določena »Smetanova« »Prodana nevesta«. Zvečer je bila narodna veselica v vseh prostorih »Narodnega doma«. Udeležba je bila zelo obilna, razpoloženje zelo animirano. Sodelovala je »Glasbena Matica«, železničarsko društvo »Drava« in »Sokola«. — Lep jubilej ob 60 letnici »Citalnice« praznuje ta mesec g. prof. dr. Medved, najprijeteljšeja in najpopularnejša ličnost v Mariboru; on praznuje ta mesec 30 letnico svojega nepretrzanega članstva »Slov. Citalnice«. Je najstarejši član »Citalnice«.

Otvoritev ambulaterije PTL se je izvršila v nedeljo 14. t. m. dostojno in slovesno. Ob 11. uri je bil slavnostni govor g. dr. Lanjšiča in predavanje g. docenta dr. Matka v mali kazinski dvorani, nakar so šli zborovalci v ambulaterijo v Stolni ulici, kjer so si ogledali krasno urejene prostore. Prostorji so sicer majhni in nizki, ampak urejeni zelo moderno in odgovarjajo vsem zdravstvenim in higijeničnim zahtevam. Tam so se udeležniki podpisali v nalašč zato pripravljeno spominsko knjigo, v kateri je podpisan sam šef g. dr. Otmar Krajec. Dolžnost vsakogar je, da pristopi kot član k tej protituberkulozni ligi, da bodo imeli potrebni pomoč.

Celle.

Povodenj. V noči od sobote na nedeljo in v nedeljo smo imeli po naših krajih huđe deževne nalive. Savinja, Voglajna in drugi večji in manjši potoki so zopet v večji meri prestopili svoje bregove in se razlili po poljih in travnikih. Škoda, ki jo je povodenj povzročila to pot, je zopet znatna.

Naš mestni vrt je, kakor vsako leto, tudi letos lepo urejen. Grečice, kolikor jih je že urejenih, so v krasnem cvetju, druge pa se zelo okusno še urejajo in zasajajo s krasnim cvetjem vseh vrst. Pota so posuta s peskom. Treba bi bilo še urediti pomoljene klopi in sprehode po gozdu in griču nad parkom. Naše Olepsvalno društvo, ki nima nar azpolago veliko denarn. sredstev, se marljivo trudi, olepsati naše mesto. Treba je, da ga vsi vsak po svoji moči v njegovem delovanju podpiramo.

Obrat v Westenovi tovarni še vedno počiva popolnoma. Stavka je splošna in disciplinirana. Tako trdovratnega nasprotnika upravičenih delavskih zahtev in povrh temu še tuja — Nemca, že dolgo ne pomnimo. Obratuje samo elektrarna, ki oskrbuje mesto s tokom za razsvetljavo in v obrat. Če pa se gospod Westen ne spametuje, pa bo delavstvo prisiljeno ustaviti obrat tudi v elektrarni in zna se zgoditi, da bo mesto vsled tega v temi in da bodo obrati z električnim pogonom vsled enega nadutega lahko počivali. Stavka traja sedaj že osmi teden.

Primorje.

Za prihod kraljeve dvojice se delajo velike priprave, seve bi Italijani radi pri tem slovanski živeli popolnoma utaliti. Uredništvo »Piccola« pošila slovenskim županostvom brzojavke v imenu generalnega civilnega komisariata naj pošljejo prispevke za njegovo slavnostno številko. Slovenci bodo že sami vedeli, kako naj pozdravijo kraljevo dvojico.

Zastupila se je v nekem gozdiču pri Trstu 18letna Marija Seifert.

Za gladne v Rusiji se je nabralo na Sušaku 16.881 Din.

Pokrajina.

Iz Dolskega pod Ljubljano nam poročajo, da je nekako vaško starešinstvo pred časom prepovedalo starodavno pešpot proti Klečam ter nabilo na brodarjevo kočjo atbio, kjer gozdi z globami po 40, 80 in 400 Din. Od kedaj je v Klečah politična oblast z zakonodajnimi pravicami. Sploh pa poti, ki je bila že 30 let javna, niti javna oblast ne more več zabraniti.

Iz Cerknice se nam pritožujejo, da se iz straniščine jame posojilnice že nad dva mesca izteka smrdljiva gnojica na cesto, ker je ne izprazniijo. Menda bo ta opomin zadostoval.

Sporod Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama.

Sreda, 17. maja »Otok in Struga«. A. Opera:

Sreda, 17. maja »Madame Butterfly«. Izen abonm.

Koroško.

Vse ječe in kaznilnice so prenapolnjene, posebno v Celovcu je zaprte toliko mladine od 15. do 17. leta, da za nove zločince ni več prostora. Tudi posledica za »Kärnten ungeteilt«.

Germanizacija v cerkvi. Pri Sv. Petru na Vašnjah, kjer so sami Slovenci, je vpetjal župnik, ki je sicer Slovenec, nemško petje pri maši. Nemškutarjem s tem pač ne bo privabil, pač pa odgnal verne Slovence.

Uboj. V Grabalji vasi pri Skočjanu so našli v zaklenjeni hiši ubito kmetico Heleno Kranjc. Zaprl so njeneža moža in oba njegova brata, ker so osumljeni uboja.

Nemška predznost. Nedavno se je vračalo nekaj Labodčanov iz Celovca preko Dravograda domov. Ko se je začel vlak pomikati iz kolodvora, sta dva Labodčana vpila skozi okno: »Holl Deutschland! Deutschland über alles!« Naši železniški uradniki so vsled tega vlak ustavili, glavna križčica so za en dan pridržali, a drugi dan so naložili enega 33.000, drugemu pa 18.000 K globe. Olajšana in strežnjena sta se nato odpeljala v svoj »tajčland«.

Sokolstvo.

Sokol II. Zivahno in napeto se pričakuje nedelja 21. t. m. ko bo popoldne ob 3. uri zanimiva javna tombola na Kongresnem trgu. Ker pa gotovo vsakdo brezdomno želi priti na tako lahek in cenen način do krasnih glavnih dobikov, kojih je sedem, ob poskusih samoumijbo ta dan svojo srečo. Kdor ne kupi tablice, ne bo zadel. Vsak naj riskira le 2 dinarja, da si ne bo mogel očitati. Kupite nemudoma, ker omejeno število tablic gre h koncu. Event. prebitek se bo porabil za prepočetne oblike našemu naraščaju, del pa je namenjen za zgradbo društvenega doma. Namen je tedaj vzvišeno naroden.

Sport in turistik.

Izbirni lahkoatletični meeting L. S. za Slovenijo.

Res da je bil meeting razpisani komaj v sredo, a zaslužil bi vendar vsaj od strani ljubljanskih klubov večjo pozornost. Saj je šlo za to, da izbere savez svoje najboljšie moči, k bodo v naši prestolnici zastopale slovenski sport! Prijave za meeting so došle od Primorja, Jadrana, Ilirije in Lj. S. K. Najstarejše je bil zastopani sp. klub Primorje, ki je postavil najštevilnejši tekmovalni team in si priboril skoraj vsa prva mesta. V Primorju imamo trenutno vodilni klub lahkoatletike v Sloveniji.

Tehnično vodstvo meetinga je bilo vsled obolnosti g. Gorca v rokah g. Vidška in je funkcioniralo brezhibno. Starter g. Pelan. Ie merjenje časa je bilo nesigurno, pri teknu na 100 m. n. pr. se je prvega stopalo s štirimi stop-urami, ki so vsaka kazale drug čas od 11.6 do 12.2. Lahkoatletični savez pošlje komaj par dni in se seveda ne more zahtevati preveč.

Rezultati niso prekorajčili nivoju lanskega sp. tedna, a če pomislimo, da je bil to prvi meeting v sezoni in da je bil vsled večnega dežja vsak sistematični training nemogoč, moramo mlademu savezu samo častitati. Dosegli so se sledeči uspehi (v oklepaju rezultat lanskega sp. tedna). Prvi dan: tek 100 m (4 tekmi) 1. Perpar Stanko (Primorje) 11.9 (11.9), 2. Valtrich Hinko 12.2 (Prim.) 24.1 (24.1), 2. Valtrich Hinko 25.— (Prim.) tek 800 m (4 tekmi) 1. Stare Gustav (Prim.) 2.15 (2.16.2), 2. Praunseis (Jadran) 2.18.

Tek 66 m dame (6 tekmi, 2 predteka in finale) 1. Vidmar (Jadran) 8.9 (9.—), 2. Milklavc (Jadran) 9.— Met krogle (5 tekmi) 1. Radosavljevič Mišo (Prim.) 10.92 (nov slov. rekord, dosedaj 10.61), 2. Petelin (Jadran) 10.13 m. Skok v višino (3 tekmi) 1. Beneš Josip (Ilirija) 1.45 m (1.50), 2. Pavlič (Jadran) 1.40.

Drugi dan. Tek štafete dam 60x80x100x200 (dve štafeti) 1. Jadran 1.10.5, 2. Ilirija. Tek štafete 100x200x300x400 (dve štafeti). Reprezentanca štafeta, v kateri je tekel mesto Vidmarierja, ki je igral tekmo proti zagrebški Iliriji, Stare (Prim.) je dala drugim štafetam 15 m predjuma. Za reprezentančno štafeto je startal prvih 100 m Valtrich (Prim.). Njegov dober spmit in brezhibna predaja s Perparjem (Prim.), ki je tekel 200 m, je bil prvi plus za štafeto. Perpar zmora na svoji progi izreden tempo in pri pribori štafeti že v 100 m vodstvo in preda Starcu s ca. 10 m naskoka štafeto. Stare, ki je sicer na 800 m izbozen sprinter, je toplot odpovedal. Tekel je dan prej 800 m in bil izven forme. Obdržal je sicer vodstvo, a štafeti ni zmogel prinešti kakega naskoka. Beneš (Ilirija) je dal iz sebe vse, kar je mogel in poizkušoval skušal rešiti, kar se je še dalo. Rezal je cilj s kakih 7 m naskoka v času 2.19. Na rezultat je vplivalo neugodno blatno tekalšče. Savez naj tek štafet prihodno nedeljo ponovi, pripricani smo, da doseže štafeta čas pod 2.5.

Ukinjenje bojkota slovenske lahkoatletike. Jugosl. atl. savez je proglasil kakor znano s 1. apr. bojkot nad vsemi lahkoatl. Slovence, ker do tega termina še niso organizirali lasten savez. Sedaj ko se je savez ustanovil je J. A. S. bojkot zopet dvignil. S tem je našim atletom dana možnost udeležbe pri velikih lahkoatl. tekmah v Beogradu. Kakor smo zvedeli, odpelje slov. savez v Beograd pet atletov in sicer od »Ilirije« gg. Beneš Josip, Widmajer Ljubo, od »Primorja« gg. Perpar Stanko, Valtrich Hinko, Stare Gustav.

Izlet na Blegas 1562 m. Goriška podružnica SPD, Bajsov klub in klub Skala vabijo vse planinke in planince, osobito one iz Poljanske in Selške doline, na ta že dolgo zaželjeni izlet. Odhod iz Ljubljane 20. t. m. ob 15.07 z vlakom do Škofje Loke, potem peš po Andrejkovi poti naravnost v Javorje, kjer se prenočuje. 3.30, v nedeljo rano odhod na vrh. Veliki sestanek. Sestop v Selško dolino in po potrebi z vozom v Skofjo Loko ter večernim vlakom v Ljubljano. Za mnogobrojno udeležbo na tem družabnem izletu se priporoča odbor.

S. K. Celje—Atletiki Celje 0:3 (0:1); koti 0:2. V nedeljo, 14. t. m. se je vršila na prostoru S. K. Celje nogometna tekma za prvenstvo Celja. Zmagali so Atletiki. Dasiravno je bil 2 goal posledica kazenskega strela in tretji enajstmetrovke, se je vendar opazila tehnična premoč Atletikov, pri katerih je bil duša igre znani Dürschmidt. Pri nadvse požrtvovalnem S. K. Celje pa se je posebno odlikoval vratar Ratajc. Pripomniti moramo, da to ni bila pravyzprav nogometna, ampak nekaka karikirana Water-polo tekma. Igrišče je bilo namreč radi večdnega deževja deloma poplavljenno. Vsaka kombinacija na takinem terenu, ki razven tega tudi ni mo-

gel biti prav nič markiran, je pač iluzorna. Čudimo se samo g. sodniku, ki je sicer bil popolnoma nezmožen, kar je z ogromno večino potrdilo sicer vedno disciplinirano občinstvo, da je najprej odbornikom S. K. Celja radi neugodnega terena odpovedal tekmo, po razgovoru z odbornikom nemških Atletikov pa takoj zahteval tekmo. Drugi celjsi Slovenci odločno odklanjajo takega sodnika, ki kaže vso igro žaljivo pristranost. Sicer se bo pa o tem še na višjem mestu razpravljalo.

Prihodnja številka »Sporta« (8) izide v četrtek to je 18. majnika.

Gledališče in glasba.

Zveza čehoslovaskih pevskih zborov je priredila pred kratkim pevsko tekmo, katere so se udeležila najpomembnejša pevska društva države. V prvem razredu sta odnesla prvenstvo praško pevsko društvo »Smetana«, ki je že letos koncertiralo v Ljubljani in pevsko društvo »Hlahol« v Pragi, ki je pri nas gostoval lansko leto.

Pevsko društvo »Hlahol« v Pragi priredi dne 20. maja t. l. v Smetanovi dvorani praškega Obecnega doma pod vodstvom našega poslanca in ministra dr. Bogumila Vošnjaka koncert, v zahvalo za lansko turnejo po Jugoslaviji. Peto bodo glasnim šumom s kora, Mokranjac: Primorske pesmi, Dugan: Troje proljeće Konjović: Za gorom, Vragolan, Širola: Da ima voda, Grgošević: Učas, dok se akšam čita, Odak: Radosna noč u gradu, Dobronič: Pjesma neostavljena ljubavi, Stolcer: Voda izvira iz kamena, Lajovic: Ples kralja Matjaža. Z velikim veseljem in odličnim priznanjem beležimo to vest, da hoče Hlahol, ki smo ga lani sprejemali z vročo bratsko ljubeznijo in obudovali njegov prvvrsten zbor seznaniti praško občinstvo z jugoslovansko umetno pesnikjo! To je prava pot, ki vodi do kulturnega zbližanja čehoslovakega in jugoslovanskega naroda. Slovenci želimo ljubljenu Hlahoiu na koncertu jugoslovanskih pesmi najlepši uspehi!

Zorko Prelovec: Jaz bi rad rdečih rož. Priredba za dvospev s spremljevanjem klavirja. Cena 4 Dinarje. Naprodaj v Zvezni knjigarni na Marijinem trgu v Ljubljani.

Šentjakobski gledališki oder v Ljubljani, Florijanska ulica 27. I. Danes v torek 16. maja ob 8. zvečer krasna ruska drama »Spavaj, moja deklica«.

Književnost in umetnost.

ski umetnosti. Pričetek točno ob pol 7. uri na tehn. sr. šoli, I. nadstropje, soba št. 10. — Vodstvo umetniške šole.

Umetniška šola »Probuđa«. V četrtek dne 18. t. m. se nadaljuje javno predavanje prof. Volavška o »naši pravi ljud-
Večer baleta in plastične ritmike priredi v petek, 19. maja t. l. v narodnem gledališču v Mariboru slovenska plesalka Lujiza Wisiakova. Po sijajno uspehli nastopi v ljubljanski operi prireja naša domačinka v raznih delih naše države predstave strogo umetniškega značaja. Opozorjamo mariborsko občinstvo na to izredno prireditve, ki se vrši samo enkrat. Na programu so: Chopin, Delibes, Dvorak, Gounod, Grieg, Mozart itd. Predprodaja vstopnic pri gledališki blagajni.

Društvene vesti.

Načelstvo I. splošnega društva jugoslov. upokojencev s sedežem v Ljubljani opozarja cenjene člane na redni občni zbor, ki se vrši v nedeljo dne 21. maja ob pol 10. uri. Polnoštevilna udeležba je dolžnost članov.

Ustanovni občni zbor Jugoslov. akad. društva »Triglava«, podružnica Ljubljana, ki se je vršil v nedeljo dne 7. maja ob 10. uri v zbornici univerze, je znova pokazal, kako potrebna je bila ustanovitve popolnoma nepolitičnega akademskega društva. Občni zbor, ki se ga je udeležilo okrog 80 akademikov, je otvoril načelnik pripravljalnega odbora jurist Ervin Mejak, ki je pozdravil številno navzoče starejšine, predvsem g. rektorja dr. Kreka, g. dekana juridične fakultete dr. Dolenc, g. dekana medicinske fakultete dr. Šerka, g. vseuč. profesorja dr. Lapajnet, zastopnika starejšinske zveze g. prof. Broliha iz Maribora in g. prof. P. Lokovška. Brzojavno so pozdravili ustanovni občni zbor beograjski starejšine in starejšine pujskega okraja. — Po poročilu pripravljalnega odbora je pozdravil občni zbor predsednik centrale v Zagrebu cand. med. Černe in podal kratko sliko o zgodovini in delovanju »Triglava«. Prečital je tudi referat o ciljih in smernicah modernega akad. društva, kakor si je to zamislil »Triglava« v Zagrebu. Ta program je tudi podružnica soglasno sprejela. — Po sprejetju je vršila volitev odbora, ki se je na svoji prvi seji dne 9. maja konstituiral sledeč: cand. iur. Mejak Ervin, predsednik; cand. iur. Hočvar Mirko, podpredsednik; cand. iur. Roš Mirko, tajnik; stud. tech. Erhatič Ivo, blagajnik; stud. med. Tipič Adolf, knjižničar; stud. iur. Bučar Joža, gospodar; cand. iur. Karlovšek Janko, arhivar; stud. tech. Serajnik Domicijan, odbornik namestnik; stud. med. Porekar Ciril, revizor; stud. med. Vrbnjak Slavo, revizor. Društveno razsodišče je sestavilo sledeč: cand. iur. Kurbus Bogdan, cand. iur. Marič Ivo, cand. iur. Pureber Emil, stud. mont. Jirak Emil, stud. iur. Planinšek Odon. Nato je pozdravil občni zbor v imenu starejšinske zveze g. prof. Brolih, ki je obljubil, da bo starejšinska zveza vedno moralno in gmotno podpirala podružnico. Sijajno uspehi občni zbor je zaključila triglavska himna, ki je mogočno zadonela po dvorani

Društvo Jugoslovanskih Tehničara v Pragi se najiskrenejše zahvaljuje vsem velenjenim darovalcem prispevkov za naučno ekskurzijo v Nemčijo. Prijetna dolžnost nam je, da izkažemo na tom mestu dozdaj doše prispevke iz Slovenije: Kranjske deželne elektrarne, Zirovnica 4000 K; Križevske Opekarne, Ljutomer 400 K; Josip Javornik, Zalna p. Višnja Gora 1000 K; Kamenita, Laško 100 K; L. J. Tschinkel, parna pilarna, Gorica 20 K; Tlois Goričar i drug, Mozirje 200 K; Ravnateljstvo zdravilišča, Rogaska Slatina 200 K; Grajska kolov. lesna ind., P. Stare, Kolovod 200 K; A. Vilhar, Prežid 100 K; Peter Mravljah, trg. z lesom, — Vuhred 300 kron; Franc Oset, Vranjsko pri Celju 300 kron; »Velika Gora«, lesna in ind. družba, Ribnica 1000 K; Franc Lahovnik, Prevalje 100 K; Jurij grof Turnski, jeklarna na Ravnah 500 K; Državni premovalni Velenje 1000 K.

C. N. in A. M. Williamson:

Cesaričini biseri.

(Dalje.)

Dnevi so minevali drug za drugim. Kio je še vedno čakala bolnico ter počivala, plačujoč zamorkino ustrežljivost z obilnimi napitninami. Enkrat je slišala sosedino vprašanje, kdo stanuje zraven nje; toda odgovor gospe MacMahonove je bil zadovoljiv: »ubogo punčce, ki je moralo nagloma zapustiti službo pri svoji gospodi; Irka je, in neka prejšnja stranka ji je dala ta naslov«.

Cez devet dni je našla Kio v časopisu, ki si ga je dala nositi v sobo, »osebno sporočilo«, ki je očividno veljalo nji. »K. R. — evi od njenega »sorodnika« se je glasil nadpis, in besedilo je bilo sestavljeno tako, da ni mogel nihče slutiti, kaj pomeni. »Rešujem nedeljsko uganko z izkušeno pomočjo,« je čitala. »Poslano sporočilo prekratko; pišite vsaj, kje ste!«

Dekle se ni upalo odgovoriti niti s pismom niti v časopisu. Violet je storila zanjo vse, karkoli ji je rekla, ali vendar ji ni mogla zaupati tako usodnega posla. O'Reilly se je moral zadovoljiti s tem, kar mu je bila povedala gospa Sandsova.

Deveti dan sta se Kit in Churn ostro sporekla. On je silil, da bi šla vsaj malce kam z doma; tega življenja ne more več živeti — rajši pusti oboje, bisere in Kit!

Kio ni bila na straži, ko je izbruhnil kreg. Predor v steni je bil odprt; zamašila ga je navadno le, kadar je kdo potkal, da se dvojica ne bi vznemirila, ko bi preveč različno slišala pogovor; toda bilo je pozno popoldne, dan je bil vroč kakor pekel, in Kio je ležala na svoji ozki postelji, vsa naveličana življenja. Pravkar je bila plačala spet za teden dni. Njen denar je bil do malega potrošen; kaj potem? Dekle ni videlo nikake poti, kako bi si oskrbela novih sredstev, ne da bi prikradala svoj namen. No, človek, ki lovi sapo od vročine, ni zmožen dosti ugibati o bodočnosti. Prepričani sosednji sobi je bil tako umazan, da je Kio že nehala poslušati; baš tedaj pa je Kit glasno izrekla imeni »Olga« in »Stephen«, ki sta ji bliskoma pregnali zaspanost. Z mačjo prožnostjo je skočila s postelje ter počenila na svoje mesto.

XXXII. POGLAVJE.

»Stephen je mrtev!«

»Mislila sem, da ti je zgodba znana,« je rekla Kit.

»Samo, kar se tiče Stephena. To sem kajpak moral vedeti,« je dejal Churn.

»A to si vedel, zakaj je prišel Pete v Novi Jork, ko so ga izpustili v Chicagu, namesto da bi bil krenil na zapad?«

»Zato, da bi ubil —«

»Za Boga! Ne govori tako glasno!«

»Nu, z eno besedo, prišel je zaradi tiste stvari.«

»Ta vzrok ni bil edini.«

»Znano mi je tudi, da je imel dobiti neke listine za Chuffa. Menda so v zvezi z našo zadevo.«

»Hm! Chuff je res hotel, da bi mi mislili, da se tičejo skupne stvari. A če veš za tiste papirje, moraš vedeti tudi ostalo, glede Olge.«

»Se pravi, v kakšni zvezi da je bila Olga s Stephenom?«

»Predvsem to, kdo je Olga.«

»I, kdo? Olga Beverleyeva!«

»Budalo! Ali je to vse, kar si doznaš?«

»Vse. Odkod naj bi vedel več? Saj je niti ne poznam. Olga je zame ime, nič drugega. In še imena ne bi bil slišal, da se nisem moral jaz briniti za Stephena, ko je Chuff poslal Jakeja po opravkih.«

»Čudno da nisva doslej nikoli govorila o teh stvareh,« se je zamislila Kit.

»Zakaj čudno? Midva sva imela vedno pametnejše skrbi. Ne glede na to, da nama je ostajalo bore malo časa, dokler se ni začela najina devetdnevna v tej prepleti luknji.«

»Ako bi bili našli Peteja mrtvega in ga ne bi bila ohladila jaz, bi stavila, da ga je Olga! Ona je tista, ki bi mu bila morala izročiti papirje. Povedal mi je, da jih pričakuje. Dejal je, da ne ve za gotovo, ali jih priinese sama, ali jih pošlje po tistem dekletu —«

»ki je bilo v nedeljo popoldne pri njem?«

»Da. Pripovedovala sem ti, da sem slišala na mostovžu ženske glasove in da je nenadoma nekdo sedel na skrinjo, ki sem se skrila vanjo. Glavo stavim, da bi bila videla Olgo, ako bi bila vzdignila pokrov. Vsekako je bila Olga ena izmed tistih dveh dam v avtomobilskih plaščih in čepicah, ki jo tolikanj zasledujejo, pa je ne morejo najti.«

»Ali jo upaš spoznati, če bi jo videla?«

»Kako se ne bi? Povej ti, ali poznaš Rogerja Sandsa?«

»Odvetnika, ki je lani branil Herona in se s tem tolikanj zameril naši kampi?«

»Nikogar drugega. Ta mož se je poročil z Olgo, a ne ž njenim pravim imenom. Prekrstila se je, da bi nam laglje ušla s papirji. Držala jih je ves čas do zdaj. Toda mene — in tebe nemara tudi — bi zanimali nekaj drugega. Baš danes mi je šli-

nilo v glavo, da so biseri njenil Stavim, da je šlo za listinami nekaj navzkriž, pa je dala Peteju bisere namestu njih. In Pete je baš študiral, kako bi ukanil Chuffa ter pobasal odkupnino sam, ko sem mu jaz prečrtala račune.«

»Radoveden sem, kakšno moč ima Chuff do ženske, ki je poročena s tako veliko živino, kakor je Sands?« je povprašal Churn. »Čemu se je dala tako odreti, ko je vendar Stephen že delj nego tri tedne mrtev?«

»Da,« je ponovila Kit. »Stephen je mrtev že skoro mesec dni. Njegova naravna smrt za legarjem je kriva, da niso mogli več odlašati in so poslali Peteja na delo. Pete je bil preklancano divji na Herona. Tega pa, Herona, je prineslo v Novi Jork baš o pravem času, da se posreči načrt. Rečeno je bilo, da mora Pete najprej dobiti listine, potem pa — saj veš kaj.«

»Da, vem. A s čim je Chuff strahoval Olgo zdaj, po Stephenovi smrti?«

»Oh, norček, Olga vendar ne ve, da je Stephen mrtev!«

Vsa kri je navalila Kioji v glavo. Mislila je, da se zdajzadaj onesvesti. Padla bi bila, da je stala na nogah. Tak to je bilo tisto, za kar je šlo njemu Angelu! Le kako naj sporoči gospe Sandsovi, da je Stephen mrtev? Ali naj se vrne s svojo novico v Parkovo Avenijo in prepusti bisere usodi? Beverley gotovo ne bo dovolila, da bi se vmešala policija v to stvar; a Churn lahko izgine, preden utegne Kio tudi le najti O'Reillyja in Denhamu ter ju prositi pomoči. Z druge strani pa niti njena straža ni obetala prida uspeha, zakaj dvojico je begal večer nemir ter jo izpodbujal k neprestani opreznosti. Vseeno: mogoče bi Beverley rada žrtvovala bisere za gotovost, da je smrt izvila njenim sovražnikom orožje!

»Če bi se vsaj upala brzojaviti!« je pomislilo dekle. Najboljša se ji je zdela vendarle tista pot, po kateri bi dobila Beverley dragulje in novico...

Baš ob tej uri je Violet prinašala Churnu in Kiti pivo, njuni sosedji pa limonado ali kozarec mrzle vode. Še nekaj minut, in morala je priti; Kio je porabila te hiše in sestavila brzojavko za Leontino Rossignolovo.

»Zvedela sem, da je Stephen umrl za legarjem; povejte to svoji gospe!« je zapisala na list papirja, tik preden je vstopila zamorka s hladilno piščo.

Vzlic Kiojinemu strahu, da jo utegne Violet izdati, je dospela brzojavka še tisti večer v Parkovo Ave-

nijo; toda gospod in gospa Sandsova ter vsa služinčad so bili že v Newportu. V mestu je ostala samo hišna; a ta je bila zagrizena Nemka in je sovražila francosko spletno. Ana Schultsova je sklenila založiti brzojavko Leontine Rossignolove na vekomaj.

(Dalje prih.)

Založba „Zvezne tiskarne“

je izdala

lične razglednice Nj. Vel. kralja

Aleksandra I. z zaročenko Nj.

Vis. n. bodočo kraljico Mariolo.

Cena komadu 1.— Din v nadrobni prodaji. Preprodajalci imajo 25% popusta. Naročajo se pri „Zvezni knjigarni“, Ljubljana, Marjini trg 8, proti povzetju ali pa če se pošlje denar v naprej.

Dragocenost vsake hiše je ljekarnarja Fellerja prijetno dišeči »Eksalid«, najboljšo sredstvo za drgnjenje hrbta, rok, nog, in celega telesa, kot kosmetikum za usta, kožo in glavo. Mnogo močnejši, izdatnejši in delujoči kakor francosko žganje. 3 dvojne steklenice ali 1 specialno steklenico skup z zamočeno in poštno za 72 kron pošilja: Eugen V. Feller, Stubica douja Elza trg št. 357. Hrovaško.

PRODAJA:

NOVA ENONADSTROP. NA HISA v središču mesta Maribor, prikladna za vsako obrt, kakor tudi gostilno pod ugodnimi pogoji. Naslov v podružnici »Jugoslavija«, Maribor. 865

KRASNO POSESTVO v lepem kraju, z gospodarskim poslopijem, njivami, travniki in gozdom, skupaj 10 orolov sveta, oddaljeno od kolodvoru in cerkve 10 minut. Cena Din. 200.000. M. M. Poljčane, Cebraška vas št. 6. 863

ŠIVALNI STROJ in dva kovčka (kofra) po ugodni ceni. Naslov v upravi lista, 860

DIRKALNO KOLO jako dobro ohranjeno se proda. Naslov v upravi lista, 866

PRODA SE skoraj nova oprava iz mehkega lesa za spalno sobo po zelo ugodni ceni. Vprašanje pod »Oprava« na upravo lista, 866

SLUŽBE:

VEČ GRADBENIH POLIRJEV za takojšnji nastop išče stavebnik Jarošlav Brenca, Ljubljana, Vojarska ulica 16. 869

Razne vesti.

* Na koncertu, Mali sinko je bil prvikrat s svojo materjo na koncertu. Preštudiral je natančno vse, kar je videl okrog sebe, najbolj pa pevke, orkester in dirigenta. Uprav v času, ko je pevka zapela najvišjo noto, vpraša deček mater: »Mamica, zakaj si dirigent tako maha s svojo palico? Mar hoče pevko udariti?« Mati: »Ne boj se, nič zalega ji ne bo storilo.« Sinko: »No, zakaj pa potem po ne potrebnem tako kriči?«

* Koliko se zaslužijo na zabavah? Mestno poglavarstvo na Dunaju je prejelo od raznih zabav, prirejenih meseca januarja t. l. 12. milijonov kron na davku. V mesecu januarju je bilo prijavljeno vsega skupaj 925 veselic, dočim jih je bilo lanskega leta v tem mesecu 1224. Toda lanske leto je znašalo ta davek poldrugi milijon kron, dočim je letos samo ena reduta prinesla 2.150.000 kron.

* Čehoslovaška gradi krematorije. V najkrajšem času se bo začel graditi krematorij v Pardubicah. V to svrhu je že ustanovljeno delniško društvo, ki poseduje glavniško poldrugi milijon kron. K temu je pridalo še mesto pol milijona in podarilo za to potrebno zemljišče.

* Strah pred peklom. Znano je, da so razne usmiljenke, ki strežejo bolnikom silno, skoro pretirano pobožne. Skoro smešno pa postaja, ko nekatere izmed njih, hočejo to pobožnost prenesti na bolnike. Nedavno je bil v Parizu operiran neki bolnik kanadski Anglež, ki se je nahajal pri zimski sezoni v Parizu. Ko se je prebudil iz narkoze, opazil je, da je okno nasproti njegove postelje zastrito z debelim črnim suknom. »Kako to je vprašal službojočo usmiljenko, da je še vedno noč?« Mislila seme, odgovori usmiljenka, »ker je v poslopju nasproti našega zdravilišča izbruhnil požar, da bi se vi preveč prestrašili, ko bi se vzbudili iz narkoze, ker bi mislili, zagledajoč ogenj, da ste utarili in da ste vrženi v pekel.« Za božji čas, vsklikne Anglež, »vi me imate pa za izredno velikega grešnika.«

SPREJME SE knjigovodkinje oz. korespondentke, zmožne vseh pisarniških del. Cenjene ponudbe na upravo lista pod »O. D.«

RAZNO:

MORSKA TRAVA v madracu v vsaki množini dobi najceneje pri Severi comp., Ljubljana, Wolfova ul. 12. 868

DVE STAN VANJI s štirimi sobami s pritlikinami in vrtom v Ljubljani, Lepi pot se zamenjata s 15. julijem t. l. z stanovanjem v mestu od 4 ali več sob pripravnih za pisarno pod dogovorjenimi pogoji. Ponudbe naj se pošljejo v Zagreb, Glavna pošta, poštni predal št. 6.

DOBRO IDOCA pekarna se odda v najem. Naslov v podružnici »Jugoslavija«, Maribor. 864

STAREJŠI, soliden gospod išče meblirano sobo po možnosti z električno razsvetljavo in posebnim vodom. Ponudbe pod »Nujno«, na upravo lista. 829

The „OLIVER“ najboljši in najcenejši pisalni stroj

Zastopstvo in zaloga: IVAN GAJŠEK, papirna trgovina v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 2.

Ogrska salama

Mesnega oddelka „GOSPODARSKE ZVEZE“ v Ljubljani, je pravkar dozorela.

Izdelek je prvovrstnega okusa.

Razprodaja počenši s 15. majem

kg po Din. 64.--

V poštnih zavitkih od 5 kg dalje.

Auto

Bencin. — Pneumatika. Olje. — Vsa popravila. Mast. — In vožnje. — Le prvovrstno blago in delo po solid. cenah nudi Jugo-Auto d. o. z. v Ljubljani.

Sokolske potrebitine

za člane, članice in naraščaj kakor tudi suknjo za kroj priporočila trdka

A. & E. SKABERNE Ljubljana, Mestni trg 10.

Za naša podjetja v Sloveniji iščemo za takojšnji nastop

knjigovodkinjo in kontoristkinjo

katere so že sodelovale v praksi in so zmožne slovenščine in nemščine v govoru in pisavi, ter strojepljisa in stenografije. Ponudbe pod šifro „Takol 777“ na upravo lista.

Nepremočljiva pokrivala za vagone (cerade)

najboljše kakovosti in v vsaki velikosti razpošilja takoj

Poduzeće za tekstilnu industriju

Makso Šalgo, Osijek I., Korso.

Laneno blago, vreče, motvoz na veliko.

Telefon 595. Brzojavi: Maksalogo, Osijek.

Smrekove in jelove hlode

kupim takoj v vsaki množini in debelini, v dolžini od 4-16 m; Ivan Zakotnik, mestni tesarski mojster, parna žaga Ljubljana, Dunajska c. 46.

TRAKTOR (tovorni avto)

s priklonimi vozmi, z železnimi obroči

se ceno prodaja.

Vprašanja na poštini predal 74 v Ljubljani pod „TRAKTOR“.

Najboljše sredstvo zoper stenice in drugi mrtes je

„MORANA“

„MORANA“ temeljito uničuje stenice in njihovo zalego. Naroča se pri

Mar. Skrinjar, Trst, Via P. Castaldi 4/L

Pri večjih naročilih, popust trgovcem rabat.

Išče se ZASTOPNIK za JUGOSLAVIJO.

Ponudbe direktno na zgornji naslov.